

TARJA-LIISA LUUKKANEN

INNER
WHEEL
JÄRVENPÄÄ
RY

Inner Wheel Järvenpää ry 65 vuotta

Kiitokset

Järvenpään Inner Wheel -klubin historian valmistuessa haluan osoittaa kunnioittavat kiitokseni kaikille klubin jäsenille, aiemmille, edesmenneille ja nykyisille, niille, jotka jäsenenä ja klubissa toimiessaan ovat tehneet klubin 65-vuotisen historian ja tuottaneet ne lähteet, joista sain tehdä tämän historiikin.

Kiitos erityisesti tietoja tallentaneille sihteereille, taloudenhoitajille, kuvia tallentaneelle Eija Niemiselle ja arkistoa vuosien saatossa järjestäneille klubisisarille!

Tämä teos antaa katsauksen siihen mitä Inner Wheel -aate on Järvenpäässä, jossa se Suomessa alkoi, käytännössä tarkoittanut. Toimintaa on ollut paljon, osa siitä on tallentunut lähteisiin ja osa lähteiden kuvaamista tiedoista on puolestaan päätynyt historiikkiin.

Klubin nykyiset ihanat leidit ovat luottavaisesti antaneet minun toteuttaa tämän hankkeen ja osallistuneet kuvituksen valintaan, mistä lämmin kiitos. Tämä ei ollut helppoa, varsinkin kun ennen kännykkäaikaa kuvien laatu vaihteli. Niinpä olen kuvia valinneen toimikunnan valintojen lisäksi ollut pakotettu – kun vaihtoehtoja ei juurikaan ollut – ottamaan mukaan myös heikompilaatuisia kuvia, jotka kuitenkin kertovat, joskus tummina ja epätarkkoina, kuitenkin jotain klubista ja sen jäsenistä.

Eryiskiitokseni haluan osoittaa dos. Arto Luukkaselle ja klubisisar Seija Nuutilaiselle, jonka kanssa on käyty keskusteluita historiikista ja sen tiimoilta sekä etsitty Järvenpään Taidemuseosta löytymättä jääneitä Agneta Cooperin valokuvia.

Sydämelliset kiitokseni haluan myös osoittaa Inner Wheel -piirin 142 hallitukselle ja sen puheenjohtajalle Tuula Karhumäelle sekä Järvenpään seurakunnalle. Lämmin kiitos Hannu Juuriselle ja Järvenpää-seuralle sekä Lea ja Kari Aspille.

Järvenpäässä 13.12.2023

Tarja-Liisa Luukkanen

Tarja-Liisa Luukkanen

Inner Wheel Järvenpää ry –

**65 vuotta paikallista, kansallista ja
kansainvälistä naisten yhdistystoimintaa**

© 2023 Tarja-Liisa Luukkanen ja Inner Wheel -piiri 142

Sisuksen taitto: Tarja-Liisa Luukkanen

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-3637-1

Sisällys

INNER WHEEL JÄRVENPÄÄN RY:N HISTORIIKISTA.....	11
IW-yhdistys osana paikallishistoriaa, vapaan yhdistystoiminnan ja naisten toiminnan historiaa.....	11
Yhdistystoiminnan rutiinit	13
Mitä historiikki ei tavoita?	14
Sosiaalinen kanssakäyminen ja Inner Wheel ystäväpiirinä	15
Historiikissa sovellettu tarkastelu	17
Sananen historiikin lähteistä.....	18
 TURKKILAISESSA SAUNASSA. IW-LIIKKEEN SYNTY.....	20
Järvenpään rotarirouvat 1955	22
Naistenkerhon toiminnasta	25
Unkari, Tyyni Tuulio, huoltotyö	
Avustustyötä, kulttuuriohjelmaa ja matkakertomuksia	27
Tyyni Tuulio, Israel, Joonas Kokkonen, vanhainkoti	
 IW-KLUBIN PERUSTAMINEN JÄRVENPÄÄHÄN 1958	34
Perustamiskokous.....	36
Muusikkovieraana Paavo Heininen	
Juhlat hotelli Klaus Kurjessa.....	40
 ENSIMMÄISEN VUOSIKYMMENEN TOIMINTA	
KOKOUKSET JA KOKOUKSIIN OSALLISTUMINEN.....	49
Inner Wheel-klubin ensimmäiset vuodet.....	49
Tutustumista paikallisiin Lions-rouviin	
Inner Wheel -toiminnan levittämisyrityksiä.....	51
OHJELMATOIMINTA 1958–1968	58
Ryijynäyttely Setlementti Louhelassa	
Englannin kielen opiskelua ja leivontakurssi	
Ekskurssi: Uskonto Järvenpään klubissa	
Esitelmät, esitykset, vierailut.....	64
Kulttuuriharrastuksia ja -vierailuita	
Kirjallisuuden äärellä.....	68
Tyyni Tuulion esitelmät.....	69
Klubissa esillä olleita kirjoja ja kirjailijoita.....	74
<i>Kalevala</i>	74
Kansanrunoilija Tuusulasta	75

Taidetta näyttämöllä ja klubikokouksissa.....	76
Sibelius-juhlissa ja Aino Sibeliusta tapaamassa	77
Kivi-matinea	78
Mitalit, runot, taide ja taiteilijan ongelmat	80
Eino Nikkilä, Erkki Nikkilä, Erkki Eronen	
Järvenpää-seuran jäseneksi	82
Kenkiä ja Sinebrykoffia. Yritysvierailut	82
Tietoja Moraalisesta varustautumisesta	84
Klubilaisten ja vierailijoiden matkakuvaukset.....	85
Burman mailla	
Lähetystyöstä Ambomaalla ja Israelissa	
Nainen idän portilla ja perheessä	
Ståhlberg leptosomina. Esitelmät terveydestä ja hyvinvoinnista	91
Vieraana Paavali Alivirta	
Eva Laine-Ylijoen esitelmät	
Miette Mäkisen esitelmät	
Itsekasvatus, muisti ja yksinäisyys	
Hampaat ja vilustuminen	
Vanhenemisen ongelma	96
Kodinhoito, perhe, ravinto	97
Kauneus ja muoti	100
Oppi- ja hoitolaitokset	101
Suomen Akatemia	
Opiskelijana yliopistossa	
ALKUVUOSIEN AVUSTUSTOIMINTA.....	106
Ensimmäinen toimivuosi	
Toinen toimivuosi	
Kolmas toimivuosi	
Avustusten määrä	
Lapsille omenoita, vanhuksille tupakkaa ja karkkia	
Djallabeja Algeriaan, joulupaketteja ja kahvitilaisuuksia	
Avustustoiminnan väheneminen.....	115
KANSAINVÄLISET YHTEYDET.....	119
Huomioita alkuvuosien kirjeenvaihdosta	
Ulkomaisia vieraita	
Tervehdys Blackpoolin kongressiin	
Ensimmäinen IW-matka ulkomaille	
Agneta Cooperin kansainväliset yhteydet.....	126
10-VUOTISJUHLAT.....	132

TOINEN VUOSIKYMMEN 1968–1978	133
Eikö Järvenpää sijaitsekaan Suomessa?	
Jäsenmäärä ja kokouksiin osallistuminen	
PIDETYT ESITELMÄT JA KLUBIN TEKEMÄT VIERAILUT.....	136
Yrityksiin ja kuluttajatutkimukseen tutustumista.....	136
Ulkomaan kokemuksia.....	141
Unkari ja Moskova.....	142
Terveys, muoti ja kauneus	144
Lääkärivieraita	
Kuntoilu, ihmissuhteet ja elämisen taito	
Taide, kulttuuriharrastukset ja virkistysmatkat	146
Jälleen kirjallisuuden äärellä.....	147
Tyyni Tuulion esitelmät	
Klubin muu kirjallisuusaiheinen ohjelma	
Teatterissa.....	151
Taidetta, arkkitehtuuria ja taiteilijoita	152
Musiikkia ja musiikista	152
Naistenvuosi 1975	153
Lapset, nuoret, perhe ja koulu	155
Luonto ja eläimet teoriassa ja käytännössä	156
Kodinhoito ja kukkasat	157
Paikallistuntemus, perinne ja paikallishistoria	158
Presidentilliset Inner Wheel -vierailut.....	160
Christiane de la Haye	
IIW:n presidentti Hylde Armstrong	
Ystävyyskirjeitä ulkomaisilta klubeilta.....	163
Suomen IW-klubien määrä alkaa kasvaa	164
Mitä IW-jäsenyys maksoi Järvenpään klubille 1968–1978?.....	165
Avustustyö ja lahjoitukset 1968–1978.....	166
Järvenpään klubin vuosijuhlat 1973 ja 1978.....	170
 TOIMINNAN KOLMAS VUOSIKYMMEN	 171
KLUBIN OHJELMA 1978–1988	
Klubin kokoontumisista.....	174
Pariisin yleiskokous, Inner Wheel ja rotarit.....	175
Vieraina päiväkodissa ja oppilaitoksissa	176
Paikallistietoa, perinteitä ja paikallishistoriaa	178
Järvenpään kaupunki ja diakoniatyö	181
Ortodoksikirkosta, islamista ja luterilaisesta kirkosta.....	181
Taide, kulttuuri, vierailut.....	183

Taiteilijat vieraina ja esitelmien kohteina	
Taidekasvatus Järvenpäässä	
Kirjallisuusharrastus	
Vierailuja	
Kansainvälisyys, kirjeenvaihto, matkat.....	189
Nuorten matkakokemuksia	
Klubilaisten matkat	
Muoti, kauneus, terveys ja liikunta.....	193
Kotiin ja kodin asioihin liittyneet esitelmät.....	194
Klubilaisten työt ja harrastukset.....	195
AVUSTUSTYÖ JA LAHJOITUKSET	198
Lahjoitukset ja avustukset toimivuositain	
Onnittelukäytäntöjä täsmennetään	
Jäsenmaksutulot ja jäsenmaksumenot 1978–1988	
JUHLIA JÄRVENPÄÄSSÄ	
Sisarpäivät 1980.....	206
Järvenpään Inner Wheel -klubi 25 vuotta	208
PIIRIORGANISAATION PERUSTAMINEN	214
IW-piiriin perustamisen seurauksia	
Huumekoirat	
Medi-Heli, Eesti, Koulutus Elämään Säätiö	
30-VUOTISJUHLAT.....	220
JÄRVENPÄÄN IW-KLUBI 1988–1998	
JÄSENMÄÄRÄ JA TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN.....	222
Kokouksiin osallistumisesta ja jäsenten hankkimisesta	
Rotarikontakti Inner Wheelin jäsenyyden ehtona	
Aktiivit osallistuvat aktiivisesti	
KYMMENVUOTISKAUDEN 1988–1998 OHJELMA.....	227
Naisen asema	228
Pakistan, Irja Askola	
Naiset armeijassa? Jalkaväen ampumamerkkejä hankkimassa	
Klubin ohjelma muuttuu – huomionkohteiksi lapset ja nuoret....	231
Lastensuojelutyöhön tutustuminen	
Paasikiven nuorisokoti	
Koulusta ja koululaisista	233
Huumetilanteesta ja huumekoirista.....	235
Kansainvälisyys eri muodoissaan 1988–1998.....	236
Tansania	
Klubisaret ja rotareiden vaihto-opiskelijat ulkomailla	
Itsenäistynyt Eesti	

Tutustumiset yrityksiin ja oppilaitoksiin.....	244
Kulttuuria ja paikallishistoriaa.....	249
Taide- ja kulttuurivierailuja.....	251
Vammaiset ja vanhukset.....	252
Oman terveyden, kauneuden ja hyvinvoinnin vaaliminen.....	253
Kauneutta	
Liikunnalla terveyttä	
Parisuhde ja miesten arvot	
Järvenpään klubin muu toiminta.....	255
Toimintasuunnitelman ulkopuolista ohjelmaa	
Jäsenten muistamiset	
AVUSTUSTOIMINTA JA LAHJOITUKSET 1988–1998.....	260
Lahjoituksia lapsille ja nuorille	
Eesti, perheterapia, lastenpsykiatria, Bosnia	
Lastenlinna, Tartto, mordva, Estonia, Tallinnan lastensairaala	
Rinkula, huumekoirat	
40-VUOTISJUHLA KOTITALOUSOPETTAJAPOISTOLLA.....	264
VIIDES KYMMENVUOTISKAUSI 1998–2008	271
JÄSENMAKSUT SEKÄ OSALLISTUMINEN IW-TOIMINTAAN	
Jäsenmäärä ja kokouksiin osallistuminen	
ESITELMÄTOIMINTA JA VIERAILUT	
Lapset, nuoret ja vanhukset kiinnostuksenkohteina.....	277
Adoptointi ja lastenkoti	
Vanhainkodista, vanhuksista ja vammaisista	
Ammattikorkeakoulussa ja päiväkodissa	
Kulttuurivierailut, historia ja paikallishistoria.....	283
Vieraana taiteilija- ja kulttuurikodeissa sekä kirkoissa	
IW-historiaa, muistoja ja rotariyhteistyötä	
Matkat ja ulkomaat.....	289
Eestin kirkon tilanne	
Ulkomaankokemuksia	
Yrityksiin ja yrittämiseen tutustuminen.....	291
45-vuotisjuhlataistelukoululla.....	292
Terveys, liikunta ja hyvinvointi klubin ohjelmassa.....	293
Method Putkisto, sauvakävely	
Huumeapahoinvointi, kriisiapu	
Aivojen ja mielen terveys	
Funktionaalinen ruoka ja optikon työ	
Matkojen ja Setlementti Louhelan vieraana.....	296
Klubilaisten omat ja perheen harrastukset.....	297

Jää, luistimet, taiti ja etanat	
Lampunvarjostimia, Wendelinin kuvituksia, veistoksia, ikonimaalausta	
Shakin ihmelapsia, kukkia, nukkeja, radioamatöörejä	
50-VUOTISJUHLAT SEURAKUNTAOPISTOLLA.....	303

KLUBIN VIIMEINEN 15-VUOTISKAUSI 2008–2023

Jäsenmäärä ja kokouksiin osallistuminen.....	307
IW-yhteydet klubin kokouksissa – syksy 2010 ja kevät 2017.....	311
Vuoden 2013 juhlaillallinen – Järvenpään klubi 55 vuotta.....	314
KLUBIN OHJELMA 2008–2023.....	319
Kauneus, pukeutuminen ja virkistystä omaishoitajille.....	320
Terveys, kuulovammaisuus, musiikkilääketiede ja hyvinvointi.....	322
Oman kunnon vaaliminen ja sote	
Vierailuita ja vieraita	325
Taidetta ja taiteilijoita.....	329
Kullervo Kojo, Kirsti Manninen, Kristiina Louhi	
Kuvataide ja veistokset.....	332
Maritta Pitkänen, Jasmin Forss, Jan Simberg, Björn	
Weckström, Tuula Siltasari	
Näyttämötaide ja konsertit.....	336
Pääosassa nainen	
Tunteita, Marski ja lama-ajan Suomi	
Paikallistuntemus, historia ja paikallishistoria	338
Kirjasto, sotilaskoti, Suviranta, ilmailun historia, moskeija	
Sotalapsena	343
KGB Ukrainassa, museoita, nuorten tilanne	
Ulkomailta. Nepal, Naisten pankki, Turkki.....	346
60-VUOTISJUHLAT 2018.....	349
KLUBIN TEKEMÄT LAHJOITUKSET.....	352
JÄRVENPÄÄN IW-KLUBIN LOPETTAMINEN	357
JÄLKISANAT.....	360

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS 363

Liite 1. Järvenpään IW-klubin jäsenluettelo ja toimihenkilöt .. 369

INNER WHEEL JÄRVENPÄÄ RY:N HISTORIIKISTA

Yhdistyksen tarkoitus ja toiminnan laatu (säännöt § 2): Klubin tarkoituksena on

- edistää aitoa ystävyyttä
- rohkaista henkilökohtaiseen auttamiseen
- edistää kansojen keskinäistä yhteisymmärrystä

Tämä on Järvenpään Inner Wheel -yhdistyksen 65-vuotishistoria. Yhdistys perustettiin 1958. Historiikki on katsaus järvenpääläisen klubin toimintaan poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattoman kansainvälisen Inner Wheel -liikkeen jäsenenä. Kirja kuvaa myös IW-toiminnan varhaisvaiheita Suomessa, sillä Järvenpään klubi oli ensimmäinen liikkeeseen liittynyt suomalaisyhdistys.

Inner Wheel syntyi Englannissa 100 vuotta sitten rotareiden vaimojen ystävyys- ja palvelujärjestönä. Vuonna 2022 Suomessa oli 28 Inner Wheel -klubia ja niissä 760 jäsentä ja 2021 Inner Wheel oli maailman suurin uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton naisjärjestö; IW:n jäseniä oli 108.000 yli 100 maassa. International Inner Wheelin presidentti 2023–2024 on Trish Douglas Britanniaasta.

Tarkastelen tässä historiikissa Järvenpään Inner Wheel-klubin syntyvaiheita, sen jäsenistöä ja heidän osallistumistaan yhdistyksen toimintaan, klubin jäsenilleen tarjoamia aktiviteetteja, rahankäyttöä ja avustustoimintaa sekä klubin yhteydenpitoa ulkomaille.

Vuoteen 1972 saakka Järvenpään klubi oli käytännössä Suomen ainoa IW -yhdistys. Klubeja yhdistäneet piiriorganisaatiot perustettiin vuodesta 1986 alkaen. Kansallinen Neuvosto, Suomen Inner Wheelin katto-organisaatio, syntyi vuonna 2000.

IW-yhdistys osana paikallishistoriaa, vapaan yhdistystoiminnan ja naisten toiminnan historiaa

Historiikki dokumentoi yhdistyksen toimintaa keskiuusimaalaisessa radanvarsikunnassa. IW-yhdistys on osan Järvenpään paikallisen yhdistystoiminnan historiaa ja teos kertoo miten 20–50-jäseninen naisyhdistys on paikkakunnalla toiminut. Historiikki kuvaa omalta osaltaan myös yhteiskunnan ruohonjuuritason kansainvälistymistä,

kun yksilöt ja yhteisöt kiinnostuivat sotien jälkeen myös ulkomaisen hädän lieventämisestä ja loivat suoria yhteyksiä ulkomaille.

Järvenpään IW-klubin historia on yksi osan suomalaisten naisten toiminnan historiaa sotien jälkeen. Se kertoo klubin naisten aktivoitumisesta järjestämään heitä kiinnostavaa yhdistystoimintaa ja tarpeelliseksi kokemaansa avustustyötä kauppalassa, joka klubin toimikaudella on kasvanut pienestä radanvarsikunnasta noin 46.000 asukkaan kaupungiksi.

Kun klubi perustettiin vuonna 1958, nainen oli Suomen lakien mukaan yhteiskunnan vapaa kansalainen. Klubin toiminta-aikana monet naisten asemaan liittyneet yhteiskunnalliset konventiot ja lait ovat laajasti muuttuneet. Naisten osallistuminen julkiseen elämään on muuttunut. Toimiminen erilaisissa asiantuntijatehtävissä ja töissä, jotka vuonna 1958 olivat naisille harvinaisia tai mahdottomia – tuomarit, rehtorit, yliopisto-opettajat, johtajat, papit, sotilaat –, on nykyään arkipäivää.

Järvenpään IW-klubin jäsenet olivat aluksi rotareiden rouvia; klubin jäsenyyden edellytys oli rotareihin kuulunut aviomies. Tämä määritteli jäsenistön sosiaalisen taustan; rotareiksi kutsutut puoliset olivat määritelmällisesti alansa huomattuja ja johtavia edustajia paikkakunnillaan. Nykyään jäsenyys on avoin kaikille naisille, jotka hyväksyvät järjestön tavoitteet ja ovat valmiit edistämään niitä.

Järvenpään klubi ja sittemmin IW-klubit Suomessa, kuten kaikki kaltaisensa vapaa yhdistystoiminta, niin vaatimattomalta kuin se yksittäistapauksissa saattaakin näyttää, oli ruohonjuuritason toimintaa, joka piti yllä länsimaisen demokratian ytimeen kuuluvaa kansalaisten vapautta liittyä yhteen, luoda verkostoja ja vaikuttaa yhteisöissään ja yhteiskunnassa valitsemiensa päämäärien hyväksi.

Järvenpään Inner Wheel -klubi oli, tiedostivatpa sen jäsenet asiantilan tai eivät, yksi osoitus suomalaisen ruohonjuuritason varhaisesta suuntautumisesta länsi-integraatioon, hakeutumisesta yhteistyöhön maailmanlaajuisen naisorganisaation kanssa.

Yhdistyksen brittitausta ja yhteys rotareihin vaikuttivat sen käytäntöihin. Jäsenmaksut IW-liikkeeseen kuulumisesta maksettiin Englantiin ja klubissa noudatettiin IW-liikkeen sääntöjä. Englannin päämajan kanssa käytiin kirjeenvaihtoa, sinne toimitettiin jäsentiedot sekä toimintakertomukset ja sieltä saatiin tiedotteita. Alkuvuosikymmeninä käytiin kirjeenvaihtoa ulkomaisten IW-klubien kanssa.

Yhdistystä johti presidentti. Myös yhdistyksen kutsuminen klubiksi oli luonnollisesti perua Englannista ja rotareilta. Klubi-nimitystä käytetään myös tässä historiikissa. Yhdistyksellä oli rintamerkkejä jäsenille sekä klubin hallituksen jäsenille. Klubin presidentillä oli presidentin käädyt. Klubilla oli oma viirinsä, jonka suunnitteli Jorma Jääskeläinen. Suomessa klubilaiset kutsuivat toisiaan mm. sisariksi. Toiminnassa käytettiin termejä kuten esimerkiksi *past president*, *rally*, *charter-kokous* tai *ISO* (*International service officier*).

IW-historia (Millicent Gaskell, *Home and Horizon*, 1974) huomauttaa, että järjestön nimestä oli vaikea muodostaa englanniksi nimitystä liikkeen jäsenelle. Suomeksi on käytetty sisaren ohella myös nimityksiä IW-läinen tai IW-klubilainen.

Pöytäkirjoista ei käy tarkkaan ottaen ilmi milloin sisar-nimitys otettiin käyttöön, mutta aineistossa sitä käytti ensimmäisen kerran Eva Laine-Ylijoki 1950-luvun lopulla. Sirpa Virtanen toi klubiin piirikokousterveiset maaliskuussa 2001; oli ehdotettu termin IW-sisar muuttamista IW-ystäväksi, mutta ehdotus ei saanut kannatusta.

Yhdistystoiminnan rutiinit

Klubin toimikausiin kuuluivat kaikelle yhdistystoiminnalle yleiset toimet. Järvenpääinkin IW-klubissa valittiin vuosittain hallitus. Se suunnitteli, alkuvuosia lukuun ottamatta, toimikausien ohjelman. Alkuvuosina ohjelmavastuu oli klubilaisella, jonka kotona kokous oli. Klubin toiminta oli kokouspaikkojen ja esitelmävieraiden sopimista, vierailujen ja tarjoilujen järjestelyä, leipomista, kahvinkeittoa sekä avustuskohdeista päättämistä. Valittiin toimihenkilöt, kirjoitettiin vuosikertomukset, hoidettiin tilinpito, tilinpäätökset ja kirjeenvaihto. Oli myös klubijäsenten kokouksissa pitämät lyhyet IW-esitykset, ensimmäinen oli Elli Havukosken ”Ystävällisestä asennoitumisesta” 24.11.1958, ja kokouksissa käyty keskustelut.

Kokousrutiinit ja käytännön asioiden hoito eivät kuitenkaan vetäneet jäseniä mukaan toimintaan, vaan mitä luultavimmin IW-klubin ohjelma, mielekkääksi koettu avustustoiminta, IW-ihanteet sekä toiminnan tarjoama jäsenten keskinäinen kanssakäyminen. Siten historiikissa on vuosittaisten jäsenmäärien ja kokouksiin osallistumisen ohella tarkasteltu nimenomaan klubin toimintaa ja sen avustustyötä. Esitelmä- ja vierailuohjelmat sekä avustus- ja lahjoitustoiminta kuten myös klubissa vietetyt juhlat sekä IW-

yhteydet ulkomaille ja kotimaahan, sittemmin kun IW-klubeja syntyi Suomeen ja organisaatio laajeni, olivat se ulospäin näkyvä toiminta, jonka jäsenten arkinen yhdistystyö mahdollisti.

Mitä historiikki ei tavoita?

Se mitä historiikki ei tavoita kuin hetkittäin, on naisten klubissa koettu ystävyys, naurun ja ilon hetket, pöytäkirjoissa mainittu ”iloinen puheensorina”, keskustelut omista ja yleisistä asioista, yhdessä koettu suru tai huoli, klubin muodostaman sosiaalisen verkoston tunnesiteet ja sosiaalisen yhdessäolon merkitys, kaikki, josta ei ole kirjoitettu pöytäkirjoihin. Jotta yhdistys, mikä tahansa yhdistys, olisi toiminut 65 vuotta, sen eri aikojen jäsenten on täytynyt kokea toiminta miellyttävänä ja osallistumisen arvoisena.

Toisaalta historiikki ei tavoita jäsenten mahdollisia keskinäisiä erimielisyyksiä, sillä näistä ei ole mainintoja klubin aineistoissa. Näitäkin oli, mihin viitannevat kehotukset, että klubilaisilla olisi ”yhteisymmärrystä jäsenten kesken. Sehän on klubin tarkoitus” (27.8.1973). Samantyyppisesti todettiin 27.8.1979: ”Puheenjohtaja palautti mieliin klubin johtavan aatteen, että jokapäiväisessä elämässämme suhtautuisimme ystävyydellä ja ymmärtämyksellä toisiimme ja muihin ihmisiin, joiden kanssa joudumme tekemisiin.”

Kolmas historiikissa tavoittamaton tekijä on vapaaehtoistyön määrä, suunnitteluun, valmisteluihin ja yhdistyksen käytännön pyörittämiseen käytetyt tunnit, jotka naiset Järvenpään IW-klubin 65 toimivuoden aikana ovat antaneet yhdistystoimintaan.

Neljäs tekijä, jota historiikki ei voi tavoittaa, on yhdistykseen liittymisen motiivit. Emme voi tietää miksi tähän naisten järjestöön on Järvenpäässä perimmiltään eri aikoina liittytty jäseniksi. Kun inhimillisten ihmisten toiminnasta on kyse, yhdistykseen liittymisen syy on yksittäisten jäsenten kohdalla voinut olla hyvin erilainen.

Joku on voinut liittyä yhdistykseen halusta palvella muita ja sitoutua Inner Wheelin ihanteisiin, toinen on liittynyt yhdistykseen tutustuakseen paikkakuntansa muihin rotarirouviin itselleen uudella paikkakunnalla. Joku on voinut kokea yhdistyksen ohjelman mielenkiintoisena, ja joku taas on saattanut tuntea liittymisen ehkä velvollisuudeksi Järvenpäässä näkyvässä asemassa olleen rotarin vaimona. Joku on saattanut kokea naisten yhteistoiminnan itselleen tärkeäksi. Joku on saattanut liittyä jäseneksi statussyistä, ollakseen

osa paikkakunnan rotareiden muodostamaa seurapiiriä. Liittymisen syynä oli luultavasti myös kombinaatioita edellämainituista.

Viides ulottumattomiin jäävä asia on Järvenpään rotareiden arkisto. Erityisesti arkiston vanhempi aineisto olisi voinut selvittää IW-klubin varhaisvuosien ja paikallisten rotareiden yhteistyötä, mutta tämä rotareiden aineisto on tuhoutunut tulipalossa.

Sosiaalinen kanssakäyminen ja Inner Wheel ystäväpiirinä

Yhdistyksen palvelutehtävä suuntautui ulospäin, avustustoimintaan, mutta myös IW-yhdistyksen sisäiseen toimintaan. Vuosittain ensin jäsenet itse ja sittemmin kulloinenkin presidentti ja yhdistyksen hallitus suunnittelivat sekä toteuttivat toisille jäsenille tarjotun ohjelman ja klubin erityyppiset sosiaalisen kanssakäymisen muodot.

Sosiaalinen yhdessäolo laajeni sittemmin muiden IW-klubien perustamisen myötä ja loi yhteistyötä varsinkin Tuusulan, Keravan ja Järvenpään IW-klubien kesken. Näitä kokouksia on kutsuttu intercity-kokouksiksi, joissa kukin klubi vuorotellen tai yhteistyössä järjestivät tapaamisten ohjelman. Tämän yhteistyön alkuvaiheita kuvaa marraskuu 1977, jolloin Järvenpään vieraana oli yhdeksän Tuusulan IW-klubilaista. "Virallisen ohjelman lisäksi ilta kului iloisen seurustelun merkeissä. Totesimme tällaisen yhdessäolon tärkeäksi ja virikkeitä antavaksi - - yleinen mielipide tuntui olevan, että tulevaisuudessakin olisi mukava järjestää samanlaisia tilaisuuksia."

Järvenpää oli ja on ollut voimakkaan kasvun ja muuttovoiton radanvarsikunta. Järvenpään muuttovoitto vuosina 1956–1985 oli 11.791 asukasta. Kunta oli vasemmistoenemmistöinen 1950-luvulta 1980-luvun alkuvuosiin saakka. Voitaneen ajatella, että poliittisesti IW:n varhaiset jäsenet edustivat kunnan oikeistolaista vähemmistöä. 1950-luvulla keskustan ja sen teollisten työpaikkojen ulkopuolella viljeltiin maata ja hoidettiin karjaa; 1959 viljelmiä oli 136.

IW-klubin perustamisen aikaan oltiin nopean viestinnällisen muutoksen kynnyksellä niin Järvenpäässä kuin Suomessa yleisesti. Klubin alkuaikoina puhelin ja televisio alkoivat yleistyä. Kun nykyään lähes jokaisella suomalaisella on yksi tai useampi puhelin, lankapuhelinliittymiä oli Järvenpäässä 1950-luvulla noin 10 sataa asukasta kohti (1967 koko Suomessa oli 19 puhelinta sataa

asukasta kohti) ja 1980-luvulla noin 49. Vuonna 1958 televisioita tai ainakin television katselulupia oli Järvenpäässä 92.

Klubin perustamisen aikoihin Suomi oli erilainen ja kehittyi eri tahtiin. Elinolosuhteet, joita nykyään pidämme itsestäänselvyyksinä, puuttuivat monilta. Ainakin puolessa maamme asunnoista ei ollut juoksevaa vettä ja vähemmän kuin kolmasosassa asunnoista oli sisä vessa. IW-klubin sisaret olivat mitä ilmeisimmin niitä, joilla oli kodeissaan paitsi puhelimet ja televisiot myös nämä muut modernin elämän mukavuudet.

Järvenpäähän muutti rotareihin liittyviä miehiä perheineen. Järvenpään kauppala, sittemmin kaupunki, oli monelle uusi, vieras asuinpaikka. Tavallisesti rotarilla ja heidän puolisoillaan, kuten paikkakunnalle myöhemminkään muuttaneiden joukolla, ei ollut kunnassa sukusiteitä tai olemassa olevia sosiaalisia verkostoja.

Klubitoiminnan sosiaalinen ulottuvuus, joka IW:n ihanteissa on määritelty ystävyyden edistämiseksi, oli tärkeä Järvenpäähän muuttaneille rouville, alkuaikojen kotirouville sekä Järvenpäässä ja sen ulkopuolella työskennelleille klubin naisille. Klubin nykyinen jäsen Eila Okker lienee IW:n jäsenistä ainoa, jonka sukujuuret ovat syvällä Järvenpäässä, ainakin viiden sukupolven ajalta.

Järvenpää oli klubin alkuaikoina perustajajäsen Magdaleena Horttanaisen karun kuvauksen mukaan ”pieni savinen kylä”, jossa ”asfalttia ei ollut yhtään pätkää” eikä kauppalassa hänen mukaansa ollut kunnon kokous- tai ravintolatiloja. Naiset pitivät kokouksiaan muualla, Horttanaisen mukaan usein Aulangolla Hämeenlinnassa. Rotareiden ja heidän vaimojensa piiri oli hänen mukaansa klubin alkuaikoina kuin yksi suuri perhe.

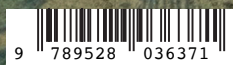
50-vuotisjuhlien yhteydessä julkaistussa uutisessa todettiin, että Järvenpään klubin jäsenet olivat kokeneet klubinsa hyvänä kanavana tutustua ihmisiin ja verkostoitua itselle tärkeiden asioiden parissa uudessa kotikaupungissa. *Viikkouutisten* artikkelissa vuonna 2015 klubin sihteeri Leena Korjus-Julkunen totesi: ”Olen käynyt Järvenpään ulkopuolella töissä ja silloin ei tule samalla lailla tuttavapiiriä. Tietyllä tavalla mukana oleminen on paikkakuntaan sitoutumista”.

Leena Horttanaisen mukaan rotarimiehet kaipasivat vaihtelua viikkokokouksiensa piristykseksi. Tähän piristykseen Inner Wheel-klubi osallistui omalla toiminnallaan ja juhlillaan. Rotaryt puolestaan pitivät vuosijuhlia, elojuhlia muun muassa Kalastajatorpalla sekä

Järvenpään Inner Wheel -klubin historiikki kertoo keskiuusimaalaisen naisyhdistyksen 65 vuoden toiminnasta: kokouksista, esitelmistä, retkistä ja juhlista. Se myös dokumentoi ja tekee näkyväksi naisyhdistyksen hiljaisen avustustoiminnan. Teos kuvaa pienen yhdistyksen paikallistoimintaa, mutta myös sen ihanteiden mukaista kansainvälisyyttä, joka tähtäsi kansainvälisen yhteisymmärryksen lisäämiseen.

Vuonna 1958 perustettu yhdistys oli ensimmäinen, joka Suomessa liittyi kansainvälisen Inner Wheel -organisaation jäseneksi. Täten Järvenpään yhdistyksen alkuvuodet ovat myös koko suomalaisen IW-liikkeen historiaa. Tuolloin yhdistyksen muodostivat rotareiden puoliset. Alkuvuosinaan yhdistys pyrki aktiivisesti myös edesauttamaan uusien IW-yhdistysten perustamista.

BoD

9 789528 036371